

פרי ביכורים

חידושי הלכה והגות משולחנו של מורינו הגאון רבי יצחק מאיר הגר שליט"א

רב ומו"צ דקהילת חניכי הישיבות רמת בית שמש ב'

יו"ל ע"י מכון תורה ברמה רמב"ש ב' הערות ושאלות pribicurim100@gmail.com

ל.ה.ו. – שבת נחמו - פרשת ואתחנן תשע"ז

ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

מצות אהבת השם וקיומה

במאמר הבא ננסה ללבן ולהבין סוגיא נשגבה זו של מצות אהבת השם שנצטוינו בה בפסוק ואהבת את ה' אלוקיך, כיצד אוהבהו.

והנה לכאורה אהבת השם היא מהשש המצוות התמידיות המובאות בספר החינוך ובביאור הלכה סי' א' והני מצוות תמידיות הינן דרגות גבוהות השייכות ליחידי סגולה וכיצד שייך לחייבם כל אחד ואחד, וכיצד שייך שכל אחד אפילו הפשוט שבפשוטים יוכל לקיימם כהוגן.

וכאן המקום להעתיק את מה שכתב הרבינו יונה בשערי תשובה שער ג' אות יז. וז"ל, ודע כי המעלות העליונות נמסרו במצות עשה, כמו מעלת הבחירה, שנאמר (דברים ל, יט): "ובחרת בחיים", ומעלות תלמוד תורה, שנאמר (שם ו, ז): "ודברת במ", ומעלות לכת בדרכי ה', שנאמר (שם כח, ט): "והלכת בדרכיו", ומעלות שלמות הבטחון, שנאמר (שם יח, יג): "תמים תהיה עם ה' אלהיך", ומעלות התבונן בגדלות ה', שנאמר (שם ד, לט): "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים", ודוד אמר (תהלים יד, ב): "ה' משמים השקיף על בני אדם לראות היש משכיל דורש את אלקים", ומעלות זכרון חסדיו והתבונן בהם, שנאמר (דברים ח, ב): "וזכרת את כל הדרך", ונאמר (שם ה, ה): "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך", ודוד

אמר (תהלים קז, מג): "ויתבוננו חסדי ה'", ונאמר (שם כו, ג): "כי חסדך לנגד עיניי", ומעלות הקדושה, שנאמר (ויקרא יא, מד): "והתקדשתם והייתם קדושים", ומעלות העבודה, שנאמר (דברים י, כ): "אותו תעבוד", ומעלות היראה, שנאמר (שם): "את ה' אלקיך תירא", ומעלות האהבה, שנאמר (שם ו, ה): "ואהבת את ה' אלקיך", ומעלות הדביקות, שנאמר (שם י, כ): "ובו תדבק". לכל אחת מהנה כמה מדרגות, כאשר יתבאר בעזרת השם, ובעבור המעלות האלה נברא האדם, שנאמר (ישעיה מג, ז): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו". ומה תקות הנברא - אם לא ישים עמל נפשו ועיקר עסקו בדברים שנברא בעבורם!?

הרי שנבראנו לקיים את כל המעלות העליונות ולא דווקא להשאר בדרגות פשוטות, ואין לנו מושג כמה עצומה דרגת ישראל ומציווי מצוות אלו לכל אחד רואים שכל אחד שייך לדרגות הגבוהות ביותר. ואכן בזמני נסיון רואים כיצד כל אחד מישראל מוכן למסור את נפשו להשם יתברך.

הגרעק"א שואל שאלה זו כיצד מקיימים אהבת השם ית' וכנ"ל, (הובאו דבריו בס' חוט המשולש) ומתרץ שהוא כמים פנים אל פנים, שהרי לפני אמירת שמע ישראל אנו אומרים הבוחר בעמו ישראל באהבה, וכשהוא אוהב אותנו נקל עלינו אהבתו כי אז אהבה הדדית היא, וכך גם אומר החתם סופר בדרשותיו, שהמתחדשים ועוקרי התורה אומרים שעדיף לקרוא קריאת שמע פעם בתקופה כדי שתהיה התחדשות בזה ולא יהיה מצות אנשים מלומדה, אך אומר החתם סופר, כי ההיפך הוא הנכון וכי עינינו הרואות כי עובדי השם האמיתיים ככל שמוסיפים בקריאת שמע כל הזמן ומרבים בעבודתו כך מתחזק החשק וההתלהבות אצלם, וזאת משום שזה כעין מה שנאמר כמים פנים אל פנים, היות והשי"ת אוהב אותנו כך עלינו להרבות באהבתו ונקל יותר לעשות זאת.

והראשית חכמה בשער האהבה פ"א, הביא את דברי בעל הרוקח וז"ל, וקרוב לדברים אלו כתב בספר הרוקח זה לשונו, שרש האהבה שהנפש מלאה אהבת השם וקשורה בעבותות האהבה בשמחה ובטוב לבב ולא כעובד רבו בעל כרחו אלא אפלו אם היו מוחים בידו האהבה בוערת בתוכו לעבד ושמח להשלים עבודת בוראות וככתוב עבדו את ה' בשמחה ואינו עובד לא להנאתו ולאלכבודו ואומר מה אני נבזה וחדל אישים היום כאן ומחר בקבר והן בעון חוללחי ואני מלא גלל איך נבחרתי להיות עבד למלך הכבוד כי כשהנשמה חושבת בעומק היראה רשף אהבה הלב בוער בה וגיל ושמחה הקרב מרבה ומשמחה הלב עלז כליות גודל חכמה אדם מאיר פניו וישמחו בו אוהבי שמו כי של האיש אשר חכמת השם בלבם חושבים בשמחה חשק עשיית רצון

בוראם לעשות מצוותיו בכל לב והאזהב אינו חושב הנאת העוה"ז ואינו חושב בטיולי אשתו ולא בניו ובנותיו והכל כאין נגדו רק לעשות רצון בוראו ולזכות אחרים ולקדש שמו ולמסור עצמו באהבתו כאברהם בראשית יז שנאמר בו הרמותי יד אל ה' אם מחוט ועד שרוך נעל וכפנחס שמסר עצמי שהרג זמרי ואין מנשאין עצמם ואין מדברים דברים בטלים ואף רואין פני נשים ושומעים חרפחם ואינם משיבים וכל מחשבותם עם בוראם ומנעימים זמירות לקונם וכל עשה מחשבותם בוער באש אהבתו אשריו בזה ובבא עכ"ל. ובספר טעמי המצוות להרב יצחקן' פרחי כתב בטעם האהבה כי כשיש בנו אהבה אנו גורמים שיתייחדו הכרובים העליונים פנים אל פנים ומהיה אהבה ביניהם וצדיק יריק השמן הטוב על המלכות ומשם למטטרון ולחיות הקודש ושאר העולמות כלם מלאי' שפע וברכה עכ"ל קיצור כוונתו. עכ"ל הראשית חכמה.

וז"ל בעל החרדים בפ"ט או' יג, ה מצות עשה לאהוב את ה' שנאמר ואהבת את ה' אלהיך דברים ו ה וכתב הרמב"ם פ"ב מיסודי התורה ה"ב והאיך הוא הדרך לאהבתו וליראתו בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים והגדולים ויראה מהם חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבה ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע את השם הגדול כמו שאמר דוד צמאה נפשי לאל חי וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו וירא ויפחד וידע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת מעוטה לפני תמים דעות כמו שאמר דוד כי אראה שמייך מעשה אצבעותיך מה אנהם כי תזכרנו וכיצד היא האהבה הראויה הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' תמיד כאילו חולה חולי אהבה שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שוגה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה יותר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שוגים בה תמיד כמו שצונו בכל לבבך ובכל נפשך והוא ששלמה אמר דרך משל כי חולת אהבה אני וכל שיר השירים משל הוא לענין זה עכ"ל בפ"י מתשובה ה"ג וכתב עליו הראב"ד לשון שוגה שגגה שבעבור אהבת ה' תשגה בעניניך ולא תשים עליהם לש' אינב"י ביסיד"ו בלע"ז. ואע"פ ששתי מצות אלו הן תמידיות לא יפסקו מעל האדם כל ימי חייו אפילו רגע קטן כדלעיל מכל מקום חיובן יותר בשעת קיום המצוות עשה או לא תעשה דאמרי רשב"י כל פקודא דלאו איהו ברחימו ובדחילו לאו פקודא היא. עכ"ל. ולשון הראב"ד הוא, זה השגיון לא ידענו לאי זה דבר כיון טאנו מפרשים אותו בשני ענינים, לשון שיר כמו שגיון לדוד וכו'. והכסף משנה כ' על דברי הראב"ד, מה שכ' לשון שיר נראה דהיינו למר שישמח באהבת השם כמו שאדם שמח בשיר, אך בס' החרדים פ"א אות ו פי' שבתוקף החשק ישיר לפניו ית'.

ובס' שמירת הלשון בחתימת הספר בפ"ב, כ' בשם בעל החרדים בפס"ו שחיוב זה הוא בעיקר באמירת ואהבת שישים אהבת ה' בליבו עד כדי מסירות נפש כי אם לא כן הרי שהוא מעיד עדות שקר בעצמו ולפחות לפני שיאכל בבוקר יקיים מצוה זו כפי שאסור לאכול בכל מצוה קודם קיומה. עי"ש.

והמורה נבוכים בפנ"א ח"ג כ' וז"ל, וכבר ידעת הפלגת ההבדל בין אוהב לחושק, כי הפלגת האהבה עד שלא תשאר מחשבה בענין אחר אלא באהוב ההוא הוא החשק. עכ"ל.

וידועים דברי בעל החרדים מה שכ' על האר"י הק' שכל זכייתו ברוח הקדש ומדרגותיו היתה בשל כך שהיה עושה את המצוות מתוך שמחה וחיות קדושה. שזהו יסוד אהבת השי"ת.

וזהו שאמר הכתוב, ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום, זוהי החיות של כולכם היום. ויעויי' עוד בלשון הרמב"ם בספר המצוות מצוה ג'. הרי שטבע הנשמה האלוקית היא לאהוב את בוראה ורואים בחוש כיצד נמשכים בני אברהם יצחק ויעקב לבוראם בטבעיות בעקבות מעשי האבות הקדושים שבנו את הקשר העמוק במסירות נפש והנחילום אלינו לקשר בל ינותק ויהי מה. וכל' הבעה"ט שאותיות ואהבת הם האבות, יעו"ש. וכ"כ בתרגום יונתן וז"ל, אמר משה נביא לעמא בית ישראל איזילו בתר פולחנא קשיטא דאהבתכון ותרחמון ית ה' אלקיכון בתרי יצרי ליבכון ואפילו נסיב ית נפשכון ובכל ממונכון.

ועל זה מבוססת המצוה של אהבת השם ית'. והיא לחזק את הנפש המשתוקקת לטבע הרוחני שלה, ולהוריד בכך את אהבה של הנפש הבהמית לחומריות ולאהבת הגשם והתאוות כי כשזה קם זה נופל והא תליא מילתא. וכלשונו של בעל החפץ חיים בביאור הלכה סי' א' בכותבו את ששת המצוות התמידיות כתב במצוה הרביעית, שהיא המצוה לאהוב את ה' ית' ועל ידי ההתבוננות בתורה יכיר גדולתו ית' שאין לה קץ וחקר ותתישב בליבו האהבה בהכרח, וענין המצוה שיראה האדם להשיג כל מגמתו וכל מחשבתו אחרי ה' ית' ויעריך בליבו כי כל מה שיש העולם מעשר ובנים וכבוד הכל הוא כאין נגד אהבתו ית' ויגע תמיד בתורה כדי שישגי ידיעה בה' ית' והקובע מחשבתו בענינים גשמיים ובהבלי העולם הזה שלא לשם שמים רק להתענג ולהשיג כבוד ביטל מצות עשה זו ועונשו גדול. עד כאן לשונו.

וראו לציין את דברי האור החיים הקדוש בפרשת אחרי שמסביר את מהותה של מיתת נשיקה שמבוססת כולה על אהבת השם, וז"ל האור החיים ויקרא פרק טז פסוק א, רמז הכתוב הפלאות חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב לדיקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם והבן ובחינה זו אין מכיר איכותה, והיא מושללת ההכרה, לא מפי מין האנושי, ולא מפי כתבו, ולא תושג בהשערות מושכל הגשם, ולמשיג חלק מהשגה זו תבדיל ממנו המונע אותו מהתקבל ותכירהו על ידי סימניה כי זה הפכה מנגדת שונאיה ותפעול בו פעולה רשומה לשלול ממנו כח המונעו והמקיימו, ולפעמים תמאסו הנפש ותריבהו מריבה גדולה והוא סוד הוללות הנביאים (ש"א יט כד), ולכשתרבה בחינה זו בפנימיותו תגעל הנפש את הבשר ויצתה מעמה ושבה אל בית אביה. ואודיע למתבונן בפנימיות השכלת המושכל, שהשכלת ההשכל תשכיל ההשכלות, ובהשכל בהשכלתו, ישכיל, שמושכל מושלל ההשכל, וכשישכיל בהערת עצמו, ולא עצמו, ישכיל, שהמושכל ממושכל, בלתי מושכל מהשכל, והשכיל למשכילים ביחוד, השכלתו בסוד נשמה לנשמתו. ואז מותריו יהיו עטרי מלכים וכסאם. וכי יש חיים לחיים שעליהם אמר משה (נצבים ל יט) ובחרת בחיים בית המודעות, ושוללת חיים הנשתוים בהרגש הכללי, ויברך ברוך אלהים חיים אשר סגל סגולה זו לסגולתו. עכ"ל.

ונראה מדבריו שכתב דברים אלו תוך כדי הרגשתו ברוב קדושתו של בעל האור החיים, בינה נא זאת.

וכ"כ הבעל התניא בפ"ב במהות מידת האיש הבינוני וז"ל, אך מהות ועצמות נפש האלהית שהן עשר בחינותיה לא להן לבדן המלוכה והממשלה בעיר קטנה כי אם בעתים מזומנים כמו בשעת קריאת שמע ותפלה שהיא שעת מוחין דגדלות למעלה וגם למטה היא שעת הכושר לכל אדם שאז מקשר חב"ד שלו לה' להעמיק דעתו בגדולת א"ס ב"ה ולעורר את האהבה כרשפי אש בחלל הימני שבלבו לדבקה בו בקיום התורה ומצותיה מאהבה שזהו ענין המבואר בקריאת שמע דאורייתא וברכותיה שלפניה ולאחריה שהן מדרבנן הן הכנה לקיום הק"ש כמ"ש במ"א ואז הרע שבחלל השמאלי כפוף ובטל לטוב המתפשט בחלל הימני מחב"ד שבמוח המקושרים בגדולת א"ס ב"ה. עכ"ל.

וכ"כ שם בפט"ז וז"ל, ויתר על כן צריך לידע כלל גדול בעבודה לבינונים שגם אם אין יד שכלו ורוח בינתו משגת להוליד אהבת ה' בהתגלו' לבו שיהיה לבו בוער כרשפי אש וחפץ בחפיצה וחשיקה ותשוקה מורגשת בלב לדבקה בו רק האהבה מסותרת במוחו ותעלומות לבו דהיינו שהלב מבין ברוח חכמה ובינ' שבמוחו גדולת א"ס ב"ה דכולא קמיה כלא חשיב ממש אשר על כן יאתה לו

יתב' שתכלה אליו נפש כל חי לידבק ולהכלל באורו. וגם נפשו ורוחו אשר בקרבו כך יאתה להן להיות כלות אליו בחשיקה וחפיצה לצאת מנרתקן הוא הגוף לדבקה בו רק שבע"כ חיות הנה בתוך הגוף וצרורות בו כאלמנות חיות ולית מחשבה דילהון תפיסא ביה כלל כי אם כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה ובמצותי' כמשל המחבק את המלך הנ"ל. עכ"ל.

אך חוץ מהמצוה למסור הנפש על אהבת השם ית' יש מצוה רבתי לחיות על קידוש ואהבת השם ית' וזה בא לידי ביטוי בכמה ענינים. ונפרט כמה מהם.

א. לקבל את כל מה שעובר עליו בשמחה וטוב לבב ויהי מה, והכל בהכרה והבנה שהכל מאיתו ית', וכמו שפירש רש"י בפרשתנו על המילים ובכל מאדך בכל מידה ומידה שמודד לך בין במידת הטוב ובין במידת הפורענות וכן דוד המלך אומר כוס ישועות אשא ובשם השם אקרא, צרה ויגון אמצא ובשם השם אקרא. עכ"ל.

וחשבתי לבאר לפי זה את הגמ' בפסחים קיט: שלעתיד לבוא יעשה הקב"ה סעודה על גאולתן של ישראל ובכוס של ברכה לא ירצו אברהם יצחק יעקב משה ויהושע לברך משום חסרונות שהיו בהם אך בדוד נאמר שם שאמר דוד לי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא, והתמיהות שם הם ברורות, א' מהו לשונו של דוד לי נאה לברך, ב' מדוע לא היה לו חסרון דשופך דמים שמשום כך לא זכה לבנות הבית כמובא, והרבה ביאורים נאמרו בזה. ונראה לי פשוט, דבאמירת הברכה על הכוס היה צריך להיות אדם השלם, כי כוס של ברכה בעי' שלימות ואין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא וכדברי הגמ' שם שבכל אחד היה פגם קל שמנעו מלברך, אך דוד אמר לפני הקב"ה, נכון שאיני מושלם, אך בכל מה שעבר עלי גם הרע קיבלתי ממך כמו הטוב ולא בדקתי כלל בצציותיך ואהבתיך למרות כל מה שעבר עלי, וכדברי רש"י כאן בשם הספרי וכך גם אתה תנהג עימי ולמרות שיש צרה ויגון, כוס ישועות אשא, ואל תבדוק בצציותי כלל, ולכן לו ראוי לברך. ומכאן לכל אדם שיודה וישבח ויפאר וירומם לבורא עולם בכל עת ובכל שעה על מה שעובר עליו וכך יזכה לשלימות אהבת השם ולמדריגות רמות.

וז"ל רבי נחמן מברסלב זיע"א בסה"ק ליקוטי מוהר"ן סי' ד', כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתם זאת הבחינה היא מעין עוה"ב כמ"ש תהלים נ"ו בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר וזאת הבחינה היא מעין עולם הבא

כשאחז"ל פסחים נ' ביום ההוא יהיה ה' אחד וכו' והקשו וכי האידנא לאו הוא אחד ותרצו חז"ל האידנא מברכין על הטובה הטוב והמטיב ועל הרעה דיין אמת ולעתיד כולו הטוב והמטיב שיהיה שם ה' ושם אלקים אחדות אחד. עכ"ל. זאת אומרת שההליכה בדרך זו מזכה את האדם לחיות בעולם הזה כמו בגן עדן.

וז"ל בעל השו"ע באו"ח סי' רכב ס"ג, חייב אדם לברך על הרעה בדעת שלמה ובנפש חפצה כדרך שמברך בשמחה על הטובה כי הרעה לעובדי השם היא שמחתם וטובתם כיון שמקבל באהבה את מה שגזר השי"ת נמצא שבקבלת רעה זו הוא עובד השם שהיא שמחה לו. ע"כ.

ב. מכלל אהבת השם הוא להאהיב את שמו על אחרים בהתנהגות ודרך ארץ וכלשון הרמב"ם בפ"ה מהלכות יסודי התורה הי"א וז"ל, ויש דברים אחרים שהן בכלל חילול השם והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם ואע"פ שאינן עבירות הרי זה חילול את השם כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר והוא שיש לו ונמצאו המוכרים תובעין והוא מקיפן או שירבה בשחוק או באכילה ושתיה אצל עמי הארץ וביניהן או שדבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס וכיוצא בדברים האלו הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפנים משורת הדין וכן אם דקדק החכם על עצמו והיה דבורו בנחת עם הבריות ודעתו מעורבת עמהם ומקבלם בסבר פנים יפות ונעלב מהם ואינו עולבם מכבד להן ואפילו למקילין לו ונושא ונותן באמונה ולא ירבה באריחות עמי הארץ וישיבתן ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפנים משורת הדין והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם עד שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו הרי זה קידש את ה' ועליו הכתוב אומר ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר, ובכלל זה מי שדורש ומחזק אחרים בעבודת השי"ת כמבואר בדברי הרמב"ם בסה"מ עשין ג. יעו"ש.

ג. ענין נוסף של אהבת השם הוא אהבת תלמידי חכמים ודביקות בהם, וכלשון בעל החרדים, שם, לשון רמב"ם פ"י מהל' דעות ה"ב כך אמרו חכמים בפירוש מצוה זו הדבק בחכמים ובתלמידיהם כדי ללמוד ממעשיהם לפיכך צריך אדם

שישתדל שישא בת תלמיד חכם וישיא בתו לתלמיד חכם ולאכול ולשתות עם תלמיד חכם ולעשות פרקמטיא עם תלמיד חכם ולהתחבר עמהם בכל מיני חבור שנאמר ולדבקה בו המתדבק בהם כאלו דבק בשכינה וכן צוו חכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם והוי שותה בצמא את דבריהם ע"כ ענף מצוה יב ליראה תלמידי חכמים שנאמר את ה' אלהיך תירא ודרשו בקידושין נז את לרבות תלמידי חכמים וכל דאתרבי מאת דאורייתא הוא כדהוכיחו רמב"ן ורשב"ץ בשורש השני בראיות ברורות ענף מצוה יג לאהבה תלמידי חכמים כבניו שנאמר ואהבת את ה' אלהיך את לרבות תלמידי חכמים וכן מצאתי ממפרשים ונוהגת בזכרים ובנקבות.

ואמרו בפרק במה מדליקין מאן דרחים רבנן הויין ליה בנין רבנן מאן דדחיל מרבנן הוא גופיה הוי צורבא מרבנן ואי לאו בר הכי משתמעין מיליה כצורבא מרבנן ופירש רש"י דרחים אוהב והויין ליה בנין רבנן ואהבתו להם כאב על בן עכ"ל ואמרו במסכת כתובות קג. על יהושפט מלך יהודה כשהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומנשקו ומחבקו וכן בילקוט במלכים סימן רכ"ד אמרו על אליהו ז"ל כשהיה רואה בני אדם צדיקים היה מגפפן ומחבקן ומנשקן. עכ"ל.

וז"ל בעל התניא בפ"ב, ובזה יובן מאמר רז"ל על פסוק ולדבקה בו שכל הדבק בת"ח מעלה עליו הכתוב כאלו נדבק בשכינה ממש כי ע"י דביקה בתלמידי חכמים קשורות נפש רוח ונשמה של עמי הארץ ומיוחדות במהותן הראשון ושרשם שבחכמה עילאה שהוא ית' וחכמתו א' והוא המדע כו'. עכ"ל.

למסקנת הדברים כל הלב צריך להמסר לרצונו ית' וכל המחשבות צריכות להיות סביב זה כיצד עושים דבר זה, וזה כולל עמל התורה כמו שכ' בעל הח"ח והתבוננות בגדולת השם ובמעשיו ולהגביר בכל דרך את החשק והמחשבה על ענין זה.

לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב (מס' תענית כו:)

הנה בקידוש הלבנה מנהג ישראל לעשות רקידה לאחר אמירת קידוש לבנה שלא מצאנו כך שנהגו אחרי שאר מצוות או ברכות ודבר זה אומר דרשני.

וחשבתי לבאר לפי דברי א"ז בעל האוהב ישראל מאפטא בספרו הק' לבאר את הגמ' בסוף מס' תענית דלא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב, ומבאר הגמ' שם בגמ', דהיו בנות ישראל יוצאות לכרמים וכולם לובשות לבן שלא תהיה קנאה, ואיתא שם לא. עוד דעתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בג"ע וכל אחד נראה באצבעו הנה א' זה ה' קיוינו לו ויושיענו.

וכ' שם לבאר, דטו באב הכוונה לאות הט"ו בא"ב שהיא סמ"ך שנראה כמו מחול, עיגול, שהמעלה בעיגול הוא שכולם שוים לטובה ואין אחד במעלה יותר גבוהה מחבירו ורק הקב"ה מעליהם, וזהו מה שסמכה זאת הגמ' שם על בנות ישראל שלובשות בגדי לבן כדי שלא תתקנא אחת בבגדי חברתה וכן גם הוא ענין עשיית מחול לצדיקים לעתיד לבוא.

והנה כל אמירת הקידוש לבנה עניינו להתפלל על כך שהלבנה הלכה ומיעטה עצמה מחמת קנאה שהיתה בה בחמה ששימשה עימה ביחד, ועל זה אנו מתפללים שהיא תחזור לימי קדם ויהיה מילואה שלם כמילוי החמה, שזהו ענין המחול הנ"ל שכולם שוים לטובה לפני ה' ואין אחד יותר מחבירו, ולכן עושים מחול וריקוד לאחר אמירת קידוש הלבנה ללמדינו שכולם שוים לטובה ובמחול זה מזמרים ואומרים טובים מאורת שברא א' שהם כולם יצוריו של השם ית' ולכן אין לאף אחד להתגאות על חבירו.

וזהו שאמרו ימים טובים לישראל, ישראל אותיות ישר א-ל כשעיניהם נשואות ישר לא-ל אין בהם קנאה ותחרות כי רק ה' מעליהם ינשא וכנ"ל.

כמו כן חשבתי טעם למה שנוהגין לבדוק הצציות לאחר קידוש הלבנה, וכפשוטו יתכן דלילה לאו זמן צצית כי חסר בוראיתם אותו ולכן לאחר שמקדשין הלבנה ומתפללים על מילוייה שיגיע במהרה הרי שתאיר כאור

החמה ושוב גם לילה זמן שליטת הלבנה יהיו חייבים בצצית כי אורה יהיה כאור החמה וכלן בודקין בצציות על שם העתיד.

ויתכן להוסיף עוד טעם בדרך חידוד, כי הלבנה התמעטה משום שהסתכלה על החמה מדוע שולטת עימה בבריאה ולא הסתכלה על עצמה ועל מעלתה העצמית ובשל כך הוצרכה למעט את עצמה, וזהו הטעם שבודק כל אחד את ציציותיו לרמז על כך שעל האדם לבדוק בצציותיו שלו ולא של אחרים וכך לא יגיע לקנאה ותחרות. והבן.

גליון זה יו"ל לזכותו של ידידי היקר הרב
המיוחד במידת טובו ועוצם רגשות קדש שבו
רבי אברהם בן חוה אידל שליט"א
שיצליח בכל עניניו להיוושע הוא וכל הנלווים אליו לישועת עולמים אכי"ר